

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

The Administration applying good governance of educational institutions
Under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1

ทวีศักดิ์ แก้วอาษา¹ สมเดช สาวันตี² อภิสัทธ์ บุญญา³

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติทดสอบที

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกโดยภาพรวม พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The research purposes were to study to compare the administration applying good governance of educational institutions Under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1. The population was the teachers of schools institutions Under Ubonratchathani Primary

¹ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Educational Service Area Office 1. the sample group was the 315 teachers. The data collection instrument was the 5-level estimate rating scale questionnaire with 5 aspects and reliability .97. The data analysis statistics were the mean, standard deviation, and t-test. (Independent samples)

The results showed that

1. Administration according to the principles of good governance in administration applying good governance of educational institutions Under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1. Overall, it was found that the administration according to good governance in basic education institutions was at a high level.

2. The results of the comparison of the opinions of teachers on the administration according to the principles of good governance administration applying good governance of educational institutions Under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1. overall, found that there was no difference.

Keyword: Good governance

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ทำให้สถานศึกษาจะต้องตระหนักในการบริหารใหม่ให้มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความเชื่อถือในสถานศึกษา ในขณะที่เดียวกันสำนักนายกรัฐมนตรีได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยอ้างเหตุที่ต้องออกระเบียบนี้ว่า เพื่อแก้ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง มีสาเหตุมาจากการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนตระหนักในสิทธิ หน้าที่ของตนเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพไม่ได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วน ทั้งนี้อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และได้ระบุให้กระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ จึงควรนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เรียกกันว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและ จัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป ซึ่งหลักดังกล่าวประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับธรรมาภิบาล สามารถเรียกได้หลายอย่าง เช่น ธรรมรัฐ การบริหารจัดการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555) ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

ผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธาตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงานเพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และนอกจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น (จิรนาถ ภูริเศวตกำจรและคณะ, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ได้กำหนดแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหลายด้าน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นหน่วยงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาลและโปร่งใสปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทีมผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่จะนำผลการวิจัยไปประกอบการวางแผนในการบริหารจัดการ แก้ไขปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ตามมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวความคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,753 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2564)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 315 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 44)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของข้าราชการครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ตามวิธีการวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert) โดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายความว่า มีการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีการปฏิบัติ ในระดับมาก
- 3 หมายความว่า มีการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีการปฏิบัติ ในระดับน้อย
- 1 หมายความว่า มีการปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121)

- 4.51-5.00 หมายความว่ามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายความว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายความว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

1.51-2.50 หมายความว่ามีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายความว่ามีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบแนวความคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่าสถิติที (t-test แบบ Independent samples)

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์การทำงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	208	66.00
1.2 สูงกว่าปริญญาตรี	107	34.00
รวม	315	100
2. ประสบการณ์การทำงาน		
1.1 1 – 10 ปี	185	58.70
1.2 มากกว่า 10 ปี	130	41.30
รวม	315	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 315 คน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 และมีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 1-10 ปี จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.82	0.45	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.80	0.46	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.77	0.49	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.79	0.44	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.81	0.66	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.79	0.48	มาก
รวม	3.80	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.80$) และด้านหลักการมีส่วนร่วมกับด้านหลักความคุ้มค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.79$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 3 - 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.82	0.36	3.80	0.36	.559	.579
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.80	0.37	3.78	0.40	.286	.775
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.81	0.41	3.77	0.41	.885	.377
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.79	0.36	3.80	0.39	-.301	.764
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.80	0.50	3.81	0.42	-.176	.861
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.79	0.35	3.78	0.33	.228	.820
รวม	3.80	0.34	3.79	0.31	.308	.759

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	1 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี		t	sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.81	0.33	3.83	0.41	-.464	0.643
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.80	0.36	3.80	0.38	-.160	0.873
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.76	0.38	3.85	0.45	-1.681	.094
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.79	0.31	3.78	0.43	.177	.860
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.74	0.45	3.89	0.48	-2.997	.003
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.79	0.31	3.79	0.38	-.243	.808
รวม	3.78	0.30	3.82	0.34	-1.213	.226

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านที่เหลือมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีลักษณะของนักบริหารการศึกษามืออาชีพ มีความรู้ความสามารถ ที่จะนำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานใน นอกจากนี้ ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจ กระบวนการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทักษะที่จำเป็น และคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้น นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและข้าราชการครูทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2553) มาตรา 29 ได้กำหนดให้ใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดถือระบบคุณธรรม ความเสมอภาคระหว่างบุคคล และหลักการได้รับการปฏิบัติและการคุ้มครองสิทธิอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อให้การบริหารงานมีระเบียบ แบบแผนที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานตามกรอบของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืนหรือหลักธรรมาภิบาล จึงถูกกำหนดเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ขององค์กรมาเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารงานจึงทำให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิรนารถ ภูริเศวตกำจรและคณะ (2563) ที่พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ภาพรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ใช้หลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการนำมาใช้ประโยชน์บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพา กมล (2563) ที่ทำการศึกษากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบแนวความคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสถานศึกษามีการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในทุกด้าน ผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงาน ครูผู้สอนเองก็รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และมีประสบการณ์ทางการศึกษายุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิรนารถ ภูริเศวตกำจรและคณะ (2563) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษาประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ ธวัชชัย นิลประดับ และคณะ (2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานครพบว่า การศึกษาประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนในทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารไม่แตกต่างกันเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรับผิดชอบมีความแตกต่างกันนั้น อาจจะเนื่องมาจาก บางสถานศึกษาอาจจะขาดการติดตาม นิเทศประเมินผล และทำการสรุปผลการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อันเกิดจากปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการวางแผนงาน ดำเนินการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในผลของการจัดการศึกษาที่มีผลต่อตัวผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

(2) ควรทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตอื่นๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในแต่ละเขต และนำผลการวิจัยนั้นไปกำหนดเป็นแผนในการจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิรนารถ ภูริเศวตกำจร และคณะ. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. วารสารรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 ปี 2563 วิทยาลัยนครราชสีมา.

ธวัชชัย นิลประดับ และคณะ. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2559).

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รุ่งทิพา กมล. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2563.

สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (ออนไลน์). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. จาก <https://.otepc.go.th> สืบค้น เมื่อเดือนเมษายน 2565.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1.(2564). แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2564.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558): ฉบับ สถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติมพฤศจิกายน พ.ศ. 2554). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ทพลัส.